

INFORME NÚM. 05/2008 SOBRE EL PROJECTE DE DECRET XXXX/2007 DE XX DE XXXX PEL QUAL S'ESTABLEIX EL CURRÍCULUM DE L'EDUCACIÓ INFANTIL A LES ILLES BALEARS.

FETS

La Conselleria d'Educació i Cultura va presentar al Consell Escolar de les Illes Balears, el projecte de Decret XXXX/2007 de XX de XXXX, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears, en compliment de l'article 6 del decret legislatiu 112/2001, de 7 de setembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Consells Escolars de les Illes Balears, i va sol·licitar-ne l'informe preceptiu per tràmit ordinari en data 24/01/2008.

El 25 de gener de 2008, la secretaria del CEIB va remetre el projecte de decret als consellers i a les conselleres per al seu coneixement i estudi, en sol·licitud d'aportacions fins al dia 11/02/2008 d'acord amb l'article 38.2 del Reglament del CEIB.

En la reunió de la Comissió Permanent del CEIB de data 05/02/2008 es va acordar que la comissió específica que ha d'estudiar el projecte de decret fos la d'Ordenació i Innovació del sistema educatiu. També es va acordar nomenar ponent al conseller Sr. Miquel F. Oliver Trobat.

A la mateixa reunió es va acordar la data de la primera reunió de la Comissió específica d'Ordenació i Innovació del sistema educatiu, per dia 15/02/2008.

Dins el període establert varen presentar aportacions i esmenes al projecte de decret els consellers i conselleres següents: Consell Insular d'Eivissa, Consell Escolar de Menorca, Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears, STEI-i, COAPA Balears i Universitat de les Illes Balears.

En la reunió de la Comissió específica d'Ordenació i Innovació del sistema educatiu celebrada el dia 15 de febrer de 2008 varen ser esmentades i debatudes àmpliament totes les aportacions fetes al projecte de decret. Després el ponent va recollir les aportacions consensuades per la majoria dels membres de la Comissió per a la realització de l'informe a fi de poder elevar-lo a la Comissió Permanent.

A la reunió de la Comissió Permanent celebrada de dia 7 de març de 2008 després de debatre la proposta de l'informe, s'aprovà, per assentiment, i s'elevà al Ple del Consell Escolar.

En data 10 de març la secretaria del CEIB va remetre l'informe als consellers i a les conselleres per al seu coneixement i estudi i s'obrí un termini de presentació d'esmenes que finalitzà l'1 d'abril, d'acord amb l'article 43.2 del Reglament del CEIB.

Dins d'aquest termini va presentar esmenes a l'informe: el conseller, representant del grup d'Administració Educativa, Sr. Manel Perelló Beau, i la FELIB. També havia presentat esmenes la Unió de Cooperatives de les Illes Balears (Sectorial d'ensenyament), però les retiraren abans de la realització del Ple.

A la reunió extraordinària del Ple, celebrada el 4 d'abril de 2008, el ponent va exposar el contingut de l'informe, es van debatre les esmenes presentades i cap va ser acceptada.

Finalment s'aprovà, per majoria absoluta, l'informe i es considerà com a definitiu el següent text:

INFORME

El decret constitueix el desplegament per a l'educació infantil del que disposa el Títol I, capítol I de la LOE.

El projecte de Decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears consta d'un preàmbul, quinze articles, una disposició addicional, una disposició transitòria única, una disposició derogatòria única, una disposició final primera, una disposició final segona, i un annex.

El preàmbul conté les bases legals en les quals es fonamenta el decret i una exposició de motius. Les bases legals fan referència a la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació; el Reial decret 806/2006, de 30 de juny, pel qual s'estableix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu; la Llei orgànica 1/2007, de 27 de febrer, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears; la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística; el Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en tots els centres docents no universitaris i l'Ordre de 12 de maig de 1998 que regula l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua de l'ensenyament en els centres docents no universitaris; el Reial decret 1876/1997, de 12 de desembre, sobre el traspàs de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a les Illes Balears en matèria d'ensenyament no universitari; el Reial decret 1630/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims del segon cicle de l'educació infantil i el Decret XX/2007, de XX de XX de 2008, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.

El contingut del projecte ve distribuït del mode següent:

Preàmbul

- Article 1:** Objecte i àmbit d'aplicació.
- Article 2:** Principis generals.
- Article 3:** Finalitats.
- Article 4:** Objectius.
- Article 5:** La llengua catalana com a llengua de l'ensenyament, l'aprenentatge i la comunicació.
- Article 6:** Àrees de coneixement.
- Article 7:** Currículum.
- Article 8:** Horari.
- Article 9:** Programacions didàctiques.
- Article 10:** Tutoria i cicles.
- Article 11:** Avaluació.
- Article 12:** Atenció a la diversitat.
- Article 13:** Autonomia dels centres.
- Article 14:** Cooperació amb el pares, mares o tutors.

Article 15: Coordinació per a la continuïtat del procés educatiu.

Disposició addicional primera: Ensenyaments de religió.

Disposició transitòria única: Vigència del decret 66/2001 de 4 de maig pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears.

Disposició derogatòria única: Derogació normativa

Disposició final primera: Desenvolupament.

Disposició final segona: Entrada en vigor.

Annex : que conté el currículum de les diferents àrees de l'educació infantil.

2. CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS GENERALS.

El Consell Escolar de les Illes Balears manifesta a la Conselleria d'Educació i Cultura:

a) Consideram que el present decret hauria de significar un disseny propi de l'educació infantil d'acord amb la nostra realitat social i cultural i hauria de reforçar les característiques pròpies de l'etapa. En aquest sentit creiem que s'hauria d'evitar fer una mera transposició de la normativa bàsica.

b) L'etapa d'educació infantil és una etapa no obligatòria per la qual cosa consideram que no hauria de sortir cap tipus de referència a les actuacions concretes en matèria curricular com són la lectura i l'escriptura, la introducció de l'anglès al segon cicle o la religió. En aquest sentit hi ha una sèrie de continguts del Currículum que caldria modificar, especialment als apartats "Aproximació a la llengua escrita", ja que consideram que les habilitats comunicatives s'han de treballar de manera global.

Quan parlem de diferents formes de comunicació s'inclou la lectura i l'escriptura, les llengües estrangeres, el llenguatge informàtic, el matemàtic, etc. i per tant, creiem que en el decret cal utilitzar el terme "comunicació" per no entrar en contradicció amb el caràcter global de l'etapa.

c) Consideram important evitar la fragmentació de l'etapa i per tant creiem convenient no proposar actuacions que només impliquen al segon cicle o a un curs determinat del cicle (com és el cas de la introducció de la llengua estrangera).

d) Creiem que no s'han incorporat alguns dels aspectes organitzatius i pedagògics que el CEIB ha proposat (i la Conselleria ha acceptat) respecte del Projecte de requisits mínims dels centres de 1r. cicle d'educació infantil i per tant consideram que s'haurien d'incorporar. Així mateix creiem que es poden aprofitar molts aspectes del Decret en vigor.

e) Per tal de millorar l'aplicació del currículum de l'Educació infantil consideram convenient configurar equips d'orientació, similars als de secundària, perquè pugui ser real la detecció primerenca dels alumnes amb necessitats educatives específiques, la prevenció dels problemes més habituals a l'educació primària i l'assessorament a l'acció tutorial dels mestres i de les famílies.

f) Vista la necessària flexibilitat i autonomia dels centres i del professorat d'educació infantil, proposam que l'administració educativa elabori unes Orientacions Curriculars (a mode de segon nivell de concreció) per tal de facilitar al professorat la realització de les corresponents programacions didàctiques.

Aquestes orientacions curriculars en cap cas haurien de tenir caire prescriptiu i s'haurien d'adreçar a facilitar la tasca dels centres i del professorat sense limitar la seva tasca professional com a coneixedors del procés maduratiu individual del seu alumnat.

Les orientacions podrien incloure recomanacions sobre tots i cada un dels aspectes del currículum: objectius, competències bàsiques, continguts, orientacions metodològiques, atenció a la diversitat, avaluació, etc.

3. CONSIDERACIONS I PROPOSTES SOBRE L'ARTICULAT.

Preàmbul

a) El Consell Escolar considera oportú que en el Preàmbul del Decret es faci referència al decret en vies de promulgació que afecta a l'educació infantil:

- Decret pel qual s'estableixen els requisits mínims dels centres de primer cicle d'educació infantil.

b) A la primera línia del 3er paràgraf, es proposa posar entre comes "**pròpia de les Illes Balears**". La frase quedaria de la següent manera:

*"L'ús de la llengua catalana, **pròpia de les Illes Balears**, com a llengua vehicular en l'ensenyament i oficial en tots els nivells educatius ve regulada..."*

c) Es proposa modificar el 5è paràgraf de la manera següent:

1. Substituir "mètodes pedagògics" per: "**orientacions metodològiques**"
2. Eliminar "i a cadascuna de les àrees que la integren o configuren"
3. Eliminar "d'aquesta etapa"
4. Eliminar "fins al punt que bona part dels continguts d'una d'elles adquireixen sentit des de la perspectiva de les altres dues".

El nou redactat seria el següent:

*"En compliment d'aquesta tasca, el present Decret defineix els objectius, els continguts, els criteris d'avaluació i les **orientacions metodològiques** corresponents al conjunt de l'etapa. Donat el caràcter globalitzador, la relació entre les àrees és estreta. Igualment, cal tenir en compte que la distribució en blocs de continguts respon únicament a criteris organitzatius".*

d) En el 6è paràgraf, es proposa suprimir el següent fragment:

"En ell s'hi integren aprenentatges que es troben en la base del posterior desenvolupament al llarg de l'escolarització obligatòria, de les competències que es consideren bàsiques per a tot l'alumnat".

El redactat quedaria:

"El currículum de l'educació infantil s'orienta cap a la consecució del desenvolupament integral i harmònic de la persona en els aspectes físics, emocionals, afectius, socials i intel·lectuals que possibilitin l'accés a nous aprenentatges, des d'una perspectiva compensadora de les desigualtats".

e) En el 10è paràgraf (primera línia), es proposa suprimir:

“ja des del segon cicle d’aquesta etapa”.

El redactat seria el següent:

“Els reptes del món canviant en què ens trobam fan necessari assentar els fonaments que permetran als infants accedir a la informació, estimulant-los a mantenir la inclinació per aprendre durant tota la vida”.

f) En el paràgraf 10è es proposa substituir:

“D’aquí la importància d’iniciar els infants també en el món de la lectura i de l’escriptura, en una llengua estrangera i en l’ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, a més de fomentar les experiències d’iniciació primerenca en l’expressió artística, visual i musical i la iniciació, desenvolupament i adquisició d’habilitats lògiques i numèriques”.

El fragment quedaria amb el redactat següent:

“D’aquí la importància de treballar amb els infants el desenvolupament d’habilitats comunicatives en diferents llenguatges i formes d’expressió”.

g) Al final del Preàmbul es proposa afegir els següents paràgrafs del Decret actualment en vigor:

“El currículum d’educació infantil ha de preveure les característiques i necessitats pròpies dels infants d’aquesta etapa, les quals configuren una modalitat d’acció educativa específica.

L’educació infantil ha de tenir un caràcter global a fi de permetre als infants abordar la realitat des de tots els àmbits. Aquesta intenció de globalitat no és incompatible amb el seu desenvolupament i organització en grans àmbits d’experiència. L’agrupament dels diferents continguts de l’etapa no és més que una forma de presentar els aspectes bàsics que ha de tenir en compte l’equip docent a l’hora de planificar les propostes educatives dins l’activitat diària per aconseguir els objectius proposats”.

Article 2. Principis generals.

a) Es proposa afegir un nou principi, que tindria el número 5, amb el següent redactat:

“5. Atenent a la importància de la coordinació educativa entre les famílies i els centres d’educació infantil, aquests potenciaran la participació i la cooperació dels pares, mares i tutors/es legals en el procés educatiu dels seus fills”.

Article 4. Objectius.

a) A la primera línia es proposa substituir:

1. “als” per “**en els**”.
2. “les capacitats que els permetin” per “**les següents capacitats**”.

El fragment quedaria així:

*“L’educació infantil contribuirà a desenvolupar **en els** infants **les següents capacitats**.”*

b) A l’apartat b es proposa substituir “mantenint” per “**mantenint-hi**”; suprimir “**al respecte**” i al final afegir “**i d’esperit crític**”.

El redactat seria el següent:

*“b) Observar, explorar i reflexionar sobre el seu entorn familiar, natural i social, **mantenint-hi** una actitud de curiositat i **d’esperit crític**.”*

c) Es proposa que els apartats g), h) i l) passin a ser subapartats de l’f) i per tant desapareixerien com a tals apartats.

L’apartat f) quedaria redactat de la manera següent:

“f) Desenvolupar habilitats comunicatives en diferents llenguatges i formes d’expressió:

- *Iniciar-se en la comunicació en una llengua estrangera.*
- *Iniciar-se, desenvolupar i adquirir habilitats logicomatemàtiques i iniciar-se en la lectura i l’escriptura, en el moviment, el gest, el ritme i els llenguatges visual, artístic i musical.*
- *Iniciar-se en les habilitats relacionades amb les tecnologies de la informació i de la comunicació”.*

D’acord amb aquest canvi els següents apartats haurien de canviar de lletra:

- L’apartat i) passaria a ser el g)
- L’apartat j) passaria a ser el h)
- L’apartat k) passaria a ser l’i)

Article 5. La llengua catalana com a llengua de l'ensenyament, l'aprenentatge i la comunicació.

a) A l'apartat 2 es proposa substituir "comunicar-se" per "**comunicar-s'hi**" i suprimir el següent fragment:

"i, en iniciar l'educació primària, pugui seguir les àrees corresponents impartides en aquesta llengua".

L'apartat quedaria redactat de la següent manera:

*"2. La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, serà utilitzada com a llengua de l'ensenyament, l'aprenentatge i la comunicació amb la finalitat que en acabar aquesta etapa l'alumnat tengui una competència que li permeti **comunicar-s'hi** amb els altres infants i amb el professorat. Per tal d'assolir aquest propòsit podran aplicar-se programes específics amb una metodologia adequada i la flexibilitat organitzativa necessària".*

Article 6. Àrees de coneixement

A l'apartat 4 es proposa substituir la paraula "especial" per "**especialment a partir del segon cicle de l'educació infantil**".

El redactat seria el següent:

*"4. El professorat haurà d'atendre el valor fonamental de la comunicació oral en la interacció educativa en aquesta etapa des d'una doble dimensió: com a finalitat en si mateixa i com a recurs per a la iniciació de l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura i d'altres habilitats i coneixements propis de l'etapa. En tot cas els aprenentatges de caràcter instrumental hauran de ser objecte de consideració, **especialment a partir del segon cicle de l'educació infantil**. Tot el professorat haurà de prestar atenció al desenvolupament de les habilitats relacionades amb la lectura i escriptura".*

Article 7. Currículum

a) A l'apartat 1 es proposa substituir "mètodes pedagògics" per "**orientacions metodològiques**".

La redacció completa seria la següent:

*"1. S'entén per currículum de l'educació infantil el conjunt d'objectius, continguts, **orientacions metodològiques** i criteris d'avaluació que han de guiar la pràctica educativa en aquesta etapa".*

b) Es proposa modificar l'apartat 2), el qual quedaria redactat de la següent manera:

“2. Els centres escolars en el tractament de les activitats educatives, han de treballar de manera global tots els elements que facilitin les habilitats comunicatives, reforçant la pròpia identitat de l’etapa (la comprensió i l’expressió oral, la lectura, l’escriptura i les experiències d’iniciació en habilitats lògiques i numèriques, les tecnologies de la informació i de la comunicació i el llenguatge visual, corporal, artístic i musical), així com els hàbits i les conductes que facilitin el desenvolupament integral dels infants”.

c) A l'apartat 4 es proposa afegir “**i de les Orientacions Curriculars elaborades per la Conselleria d’Educació i Cultura**”.

L'apartat quedaria redactat així:

*“4. Els centres docents desenvoluparan i completaran el currículum de les diferents àrees establert a l’annex del present Decret **i de les Orientacions Curriculars elaborades per la Conselleria d’Educació i Cultura**, mitjançant les corresponents programacions didàctiques que formaran part de la proposta pedagògica a la qual fa referència l'article 14.2 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació i que s'haurà d'incloure en el seu projecte educatiu”.*

d) Es proposa afegir un nou apartat, que tindria el número 5, amb el següent redactat:

“5. Els centres escolars procuraran utilitzar materials curriculars reutilitzables i potenciaran l’elaboració i l’intercanvi de materials curriculars propis així com l’ús de les biblioteques d’aula”.

Article 9. Programacions didàctiques

a) A l'apartat 1) es proposa afegir “**i en les Orientacions Curriculars elaborades per la Conselleria d’Educació i Cultura**”.

El redactat seria el següent:

*“1. Els centres docents han de desenvolupar, completar, adequar i concretar els currículums establerts en aquest decret **i en les Orientacions Curriculars elaborades per la Conselleria d’Educació i Cultura** mitjançant les programacions didàctiques”.*

b) Es proposa modificar la redacció de l'apartat 2), el qual quedaria de la següent manera:

“2. L'equip de cicle ha d'elaborar les programacions didàctiques tenint en compte les diferents àrees i les característiques dels infants i de l'entorn del centre. Aquestes programacions es recolliran en el Projecte educatiu de centre”.

Article 10. Tutoria i cicles

a) A l'apartat 1 es proposa substituir “designat pel director” per “**nomenat per la direcció**”.

L'apartat quedaria redactat de la següent manera:

*“1. Cada grup d'alumnes ha de tenir un mestre o educador, en el seu cas, com a tutor, **nomenat per la direcció** del centre, que s'encarregarà de coordinar les activitats de tutoria i de dur a terme el conjunt d'accions educatives que contribueixin a desenvolupar les capacitats de l'infant, la seva maduresa i autonomia, contribuint a la formació de la personalitat i a la reflexió”.*

b) Es proposa modificar la redacció de l'apartat 4) que quedaria de la manera següent:

“4. El cicle constitueix l'àmbit immediat per a la coordinació de la intervenció educativa i la concreció curricular, per això s'ha de garantir el treball en equip dels professionals d'un mateix cicle”.

Article 11. Avaluació.

a) Es proposa modificar la redacció de l'apartat 2) que quedaria de la manera següent:

“2. L'avaluació en aquesta etapa ha de servir per valorar el procés d'aprenentatge i el ritme i les característiques de l'evolució dels infants. A aquests efectes, els criteris d'avaluació s'utilitzaran com a referent per a la identificació de les possibilitats, diferències i distints ritmes d'aprenentatge de cada infant i per observar el seu procés de desenvolupament i aprenentatge.”

b) Es proposa afegir un nou apartat, que tindria el número 6), amb el redactat següent:

“6. En finalitzar cadascun dels cicles, el tutor o la tutora elaborarà un informe individualitzat sobre l'assoliment del procés de desenvolupament i en l'adquisició dels aprenentatges en relació amb els objectius establerts, per tal de garantir una educació individualitzada i continuada”.

Article 12. Atenció a la diversitat.

a) Es proposa afegir un nou punt (que serà el 2) entre els actuals 1 i 2 amb el text següent:

“2. Els centres atendran l’alumnat que presenti necessitats educatives especials, adoptant la resposta educativa que millor s’adapti a les seves característiques i necessitats personals i disposaran per això de la col·laboració dels serveis d’orientació educativa específics d’atenció primerenca i dels professionals necessaris. Així mateix disposaran dels mitjans materials adequats per a desenvolupar aquesta tasca”.

D’acord amb aquest canvi alguns apartats canviarien la seva numeració:

- L’apartat 2 passaria a ser el 3
- L’apartat 3 passaria a ser el 4

b) A l’apartat 4 (antic apartat 3) es proposa afegir: “**i el consentiment dels tutors legals dels infants**”.

L’apartat quedaria redactat de la següent manera:

*“4. L’infant, excepcionalment, podrà romandre escolaritzat en el segon cicle de l’educació infantil un any més dels tres que el constitueixen, quan el dictamen d’escolarització així ho aconselli, prèvia autorització expressa de la Conselleria d’Educació i Cultura **i el consentiment dels tutors legals dels infants**”.*

Article 13. Autonomia dels centres.

a) Es proposa afegir: “**En tot cas, el principi de participació efectiva de la comunitat educativa serà un principi fonamental en l’exercici de l’autonomia dels centres**”.

L’apartat quedaria redactat de la manera següent:

*“Els centres docents disposaran de l’autonomia que els confereix l’article 11 del Decret .../..., pel qual s’estableix l’ordenació general dels ensenyaments de l’educació infantil, l’educació primària, i l’educació secundària obligatòria a les Illes Balears. **En tot cas, el principi de participació efectiva de la comunitat educativa serà un principi fonamental en l’exercici de l’autonomia dels centres**”.*

Article 14. Cooperació amb el pares, mares o tutors.

a) Al títol substituir “tutors” per “**tutors/es**”. Quedaria amb el redactat següent:

*“Cooperació amb el pares, mares o **tutors/es**”*

b) A l'apartat 2) es proposa substituir “tutors” per “**tutors/es**” i afegir “**de tots els processos. Com a mínim s’han de realitzar tres entrevistes personals amb les mares i els pares o els tutors/es legals, una de les quals abans de l’inici de l’escolarització, així com realitzar una reunió amb tot el col·lectiu de pares i mares de cada grup i lliurar un informe escrit trimestral de cada infant a les famílies**”.

L'apartat quedaria redactat de la manera següent:

*“2. Els centres han d’adoptar mesures de comunicació periòdica amb els pares, mares o **tutors/es** legals, per tal de recollir la informació necessària, informar-los i orientar-los sobre els processos d’ensenyament, aprenentatge i avaluació dels infants, per aconseguir-ne una millora **de tots els processos. Com a mínim s’han de realitzar tres entrevistes personals amb les mares i els pares o els tutors/es legals, una de les quals abans de l’inici de l’escolarització, així com realitzar una reunió amb tot el col·lectiu de pares i mares de cada grup i lliurar un informe escrit trimestral de cada infant a les famílies**”.*

c) Es proposa afegir un nou apartat, que tindrà el número 3, amb el redactat següent:

“3. Els documents que recullen els projectes institucionals dels centres han de ser posats a disposició directe de totes les famílies”.

4. CONSIDERACIONS I PROPOSTES SOBRE LA DISPOSICIÓ ADDICIONAL PRIMERA.

Disposició addicional primera. Ensenyaments de la religió.

a) Donat el caràcter globalitzador de l'etapa el CEIB considera que no és adequat introduir els ensenyaments específics de religió a l'educació infantil i per això proposa la Supressió d'aquesta addicional primera.

b) El CEIB, expressa el seu suport a un model d'escola que educui sense cap tipus de dogmes, en valors humanistes i universals, en la pluralitat i en el respecte als drets humans, en l'assumpció de la diferència i de la diversitat i en els valors ètics, no sexistes i democràtics. Una escola on els infants i joves no poden ser segregats en funció de les creences o conviccions morals de les seves famílies.

5. CONSIDERACIONS I PROPOSTES SOBRE L'ANNEX : CURRÍCULUM DE LES ÀREES DE L'EDUCACIÓ INFANTIL.

5.1. Consideracions generals al currículum

a) En referència a la seqüenciació de continguts per cicles (CONTINGUTS. Primer cicle / Segon cicle, etc) el CEIB considera que:

En aquesta etapa els continguts s'han d'adequar al procés maduratiu individual i original de cada infant, que no es fa necessàriament sempre d'una forma lineal i progressiva.

Creiem, per tant, que la seqüenciació dels continguts per cicles dificulta la coordinació per a la continuïtat del procés educatiu que s'esmenta en l'article 15 *"Els centres i el professorat de l'educació infantil hauran d'establir mecanismes de coordinació entre els cicles de l'etapa"*.

En aquest sentit estam d'acord amb l'actual currículum, quan diu: *"L'organització de l'etapa en dos cicles de tres anys cadascun pretén facilitar l'engranatge entre processos d'ensenyament-aprenentatge i ritmes de desenvolupament evolutiu, sense perdre en cap moment la unitat del procés evolutiu"* (p. 31 Actual Decret del currículum).

Per altra banda, tot i que l'article 5 apartat 1 del Reial Decret 1630/2006 que estableix les ensenyances mínimes del segon cicle d'educació infantil, especifiqui que: *"Las administraciones educativas determinarán los contenidos educativos del primer ciclo de la Educación infantil de acuerdo con lo dispuesto en los artículos anteriores."* En cap cas s'especifica que el currículum d'aquesta etapa no es pugui tractar de forma global i respectant els ritmes de desenvolupament dels infants en el marc de tot el cicle.

D'acord amb això el CEIB proposa que els continguts de l'etapa no siguin seqüenciats per cicles sinó que siguin tractats de forma global per tal de donar més autonomia al professorat i als centres educatius, de manera que, d'acord amb l'article 7 punt 4, desenvolupin i completin el currículum mitjançant les corresponents programacions didàctiques ja que són realment els qui coneixen el procés maduratiu individual i original de cada infant.

Aquest fet seria coherent amb el que s'expressa en el preàmbul de la proposta de decret quan diu: *"La configuració del currículum ha de desenvolupar-se amb la suficient flexibilitat perquè els centres, en l'ús de la seva autonomia, puguin adaptar-se a les diferències individuals i als distints entorns socioeconòmics i culturals per mitjà del Projecte educatiu, de manera que tots els infants puguin arribar al grau de desenvolupament de la personalitat i de les capacitats que les seves condicions els permetin"*.

Així mateix els centres que no disposin del cicle 0-3 o els que rebin infants que no han estat escolaritzats en aquest cicle tindrien més possibilitats d'adaptar el currículum a les necessitats específiques d'aquests col·lectius.

5.2. Consideracions al currículum de les àrees

ÀREA DE CONEIXEMENT DE SÍ MATEIX I D'AUTONOMIA PERSONAL

a) Al títol substituir "SÍ" per "**SI**". Quedaria amb el redactat següent:

*"ÀREA DE CONEIXEMENT DE **SI** MATEIX I D'AUTONOMIA PERSONAL"*

b) El CEIB considera que l'Àrea d'Identitat i Autonomia de l'actual decret de currículum recull millor el sentit d'aquesta àrea, entenent la identitat com un procés de construcció personal més ambiciós que simplement el coneixement del propi cos. Per altra part, tal com recull l'actual Decret de Currículum, el bloc referent a l'autonomia parteix d'una concepció més global, recollint el desenvolupament no tant sols de l'autonomia física sinó també intel·lectual, social i ètica.

D'acord amb això proposam recuperar un paràgraf de l'actual currículum que de fet seria coherent amb determinats objectius i continguts que s'expliciten en la proposta de decret.

Proposam, per tant, afegir el següent text com a darrer paràgraf de la introducció de l'Àrea de coneixement de si mateix i d'autonomia personal:

"L'autonomia és el dret i la facultat de governar-se ell mateix és un dret irrenunciable i, per tant, tothom ha de tenir la facultat de poder-la exercir. L'infant ha de poder decidir, participar i actuar autònomament segons el grau de maduresa. Es tracta de fomentar l'autonomia, entesa com un procés de progressiva independència del medi, tant física com mental, social i ètica. No es pot, però, deslligar l'autonomia de la responsabilitat. Així l'infant ha d'aprendre a responsabilitzar-se de les seves decisions i accions autònomes".

c) Continguts de primer cicle. Bloc 4. La cura personal i la salut.

Es proposa afegir, al principi del segon apartat "**Comprensió i progressiva**".

El redactat seria el següent:

*"**Comprensió i progressiva** acceptació de les normes de comportament relacionades amb el menjar, els desplaçaments, el descans i la higiene".*

d) Continguts de segon cicle. Bloc 1. El cos i la pròpia imatge.

Es proposa substituir a l'apartat 5 "Identificació" per "**Reconeixement**".

El redactat seria el següent:

*"**Reconeixement** de la identitat i característiques dels altres, acceptant-les i valorant-los positivament respectant les diferències personals, físiques, socials i culturals i rebutjant les actituds discriminatòries".*

e) Continguts de segon cicle. Bloc 2. Joc i moviment.

Es proposa afegir, a l'apartat 5, després de "Simulació de rols", "**diferenciats**".

El redactat seria el següent:

*"Exploració i presa de consciència de les pròpies possibilitats i limitacions perceptives, motrius i expressives, mostrant confiança en les pròpies possibilitats d'acció. Simulació de rols **diferenciats** i estats d'ànim diversos en situacions de joc. Iniciativa en l'acció i en els nous aprenentatges, mantenint una actitud de superació de les dificultats".*

f) Continguts de segon cicle. Bloc 4. La cura personal i la salut.

Al principi de l'apartat 5 es proposa afegir "**Comprensió i**".

El redactat seria el següent:

*"**Comprensió i** acceptació de les normes de comportament relacionades amb el menjar, els desplaçaments, el descans, la higiene i l'ordre".*

ÀREA DE CONEIXEMENT DE L'ENTORN

a) Al principi de l'apartat OBJECTIUS GENERALS, es proposa afegir:

"En relació amb ÀREA DE CONEIXEMENT DE L'ENTORN, la intervenció educativa en el primer i segon cicle de l'educació infantil es dirigirà al desenvolupament de les següents capacitats:"

ÀREA DE LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

a) Al principi de l'apartat OBJECTIUS GENERALS, es proposa afegir:

“En relació amb ÀREA DE LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ, la intervenció educativa en el primer i segon cicle de l'educació infantil es dirigirà al desenvolupament de les següents capacitats:”

b) Tot i que som conscients que el decret 1630/2006 que estableix els ensenyaments mínims del segon cicle d'educació infantil divideix l'àrea de llenguatges en 4 blocs de continguts:

- Bloc 1. Llenguatge verbal
- Bloc 2. Llenguatge audiovisual i tecnologies de la informació i la comunicació
- Bloc 3. Llenguatge artístic
- Bloc 4. Llenguatge corporal

El CEIB considera que la fragmentació en blocs de continguts per cada un dels llenguatges resulta ambigua respecte a l'objectiu expressat en la introducció d'afavorir la globalització i interrelació dels coneixements.

Per això creiem que els Blocs de continguts de l'actual currículum resulta més coherent amb aquesta visió global dels aprenentatges:

- Bloc 1: El llenguatge com a mitjà d'expressió, comunicació i interpretació de sentiments, emocions i necessitats i com a mitjà d'informació i plaer.
- Bloc 2. Les manifestacions culturals a la nostra comunitat: elements tradicionals, la cultura de la societat actual i la cultura d'arreu del món.*
- Bloc 3. Tècniques, eines, materials i altres recursos dels diferents llenguatges.*

D'acord amb això proposam que es cerquin alternatives per tal de mantenir la globalització i interrelació dels coneixements sense deixar de banda l'actual decret de mínims. A mode de proposta suggerim el creuament de les dues classificacions tal com es mostra en la següent taula:

	Bloc 1: El llenguatge com a mitjà d'expressió, comunicació i interpretació de sentiments, emocions i necessitats i com a mitjà d'informació i plaer.	<i>Bloc 2. Les manifestacions culturals a la nostra comunitat: elements tradicionals, la cultura de la societat actual i la cultura d'arreu del món.</i>	<i>Bloc 3. Tècniques, eines, materials i altres recursos dels diferents llenguatges</i>
Llenguatge verbal			
Llenguatge audiovisual i tecnologies de la informació i la comunicació			
Llenguatge artístic			
Llenguatge corporal			

5.3. Consideracions als Criteris d'Avaluació

En els criteris d'avaluació de la proposta de decret es valoren aspectes molt diferents en un mateix criteri, com ara:

Primer cicle: “2. Mostrar una progressiva coordinació visual i manual i regular l'expressió dels sentiments i emocions a través del joc individual i col·lectiu”.

Segon cicle: “2. Expressar i regular de forma progressiva les pròpies necessitats, sentiments, emocions o preferències i participar en jocs, mostrant destreses motores i habilitats manipulatives”.

No es fa referència al procediment i finalitats que ha de tenir l'avaluació en aquesta etapa educativa. Entenem que des de la visió d'una avaluació global, contínua i processal, no es poden separar tampoc els criteris d'avaluació per cicles. Entenent també que en tot cas són pautes orientatives i que s'han de basar en l'observació del procés de cada un dels infants. La finalitat de l'avaluació no és fer valoracions quantitatives sinó orientar sobre l'evolució diferenciada i particular de cada infant, informació que s'ha de contrastar amb la família per tal de compartir criteris d'actuació. (p. 93 decret currículum actual).

Per altra banda el CEIB creu inadequat el nivell d'especificació, tenint present el caràcter no obligatori i globalitzador de l'etapa.

D'acord amb això proposam que els criteris d'avaluació siguin revisats de manera que:

- Es presentin els procediments i les finalitats de l'avaluació de l'etapa.
- Es presentin els criteris adreçats a tota l'etapa i no per cicles.
- Es revisi el nivell d'especificació, tenint present el caràcter no obligatori i globalitzador de l'etapa.
- S'eviti la multiplicitat de valoracions en un mateix criteri.

5.4. Consideracions a les Orientacions sobre els Mètodes Pedagògics

Títol

a) Substituir el títol “ORIENTACIONS SOBRE ELS MÈTODES PEDAGÒGICS” per “**ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES**”.

La diversitat a l'aula

a) Es proposa modificar el primer paràgraf substituint “l'alumne” per “**els infants**” i afegint el text que està en negreta.

El redactat seria el següent:

*“La convivència en el grup suposa un enriquiment personal a partir de les experiències compartides (aprendre dels altres i amb els altres). L'educador ha d'analitzar la diversitat existent en la seva aula i aprofitar-la, acollir les identitats i possibilitar l'aprenentatge compartit d'hàbits, d'estratègies i d'actituds des del seu paper de model, de promotor d'experiències, de transmissor de valors i de canalitzador de la convivència dins el grup. A través de la relació amb els altres l'infant es descobreix subjecte i construeix la seva personalitat. Per adequar la seva intervenció als diferents nivells d'aprenentatge i de desenvolupament el professorat ha de recollir la informació necessària sobre **els infants** i el seu context sociofamiliar, **a fi de conèixer i comprendre les seves històries personals. Així com en les seves propostes, el docent ha de recollir els interessos i inquietuds dels infants**, ha d'escoltar, atendre les **seves** aportacions i adequar les tasques, dosificant-les i ajustant el grau d'exigència i d'ajuda i el protagonisme que atorga a cada infant, incitant-los i oferint-los propostes de treball obertes **que permetin diversitat d'itineraris d'aprenentatge**”.*

b) Es proposa substituir el segon paràgraf pel següent redactat:

*“Cada infant és únic. L'escola acull tots els infants, amb diferents ritmes i estils d'aprenentatge, diferents capacitats, diferents actituds, diferents aptituds, diferents formes **de relacionar-se i d'adaptar-se a un nou context social**. Per als infants amb necessitats específiques de recolzament educatiu l'escola és una oportunitat educativa especialment rellevant **que els ha de permetre participar des de les seves competències i capacitats**.*

*Al mateix temps, la presència **de la diversitat a l'escola i a l'aula** és font d'una inestimable dinàmica de relacions i d'interacció que constitueix, per a tots, una ocasió de maduració. Educar en la diversitat implica concebre l'educació de forma àmplia, oberta i flexible; significa dissenyar activitats d'aprenentatge i d'avaluació que respectin els diferents ritmes **evolutius i***

d'aprenentatge i que atenguin les diferències lingüístiques, **culturals socials i personals** que es donen dins l'aula; activitats que connectin amb els coneixements i idees prèvies i que **incloguin** la gestió del temps i l'espai de forma holística però flexible, sempre amb el referent de les fites marcades al propi currículum. **És per això que convé possibilitar la flexibilització dels agrupaments facilitant la diversitat de models de treball: individual, en parelles, petit grup i desdoblaments, entre d'altres.**

En el cas de l'alumnat amb necessitat específica de recolzament educatiu aquesta atenció es reflecteix en una proposta curricular concreta, d'escola, que, partint de **les necessitats i capacitats de l'infant, reflectides al diagnòstic psicopedagògic**, i del coneixement de **la dinàmica familiar i dels recursos generals de la família (xarxa familiar, recursos comunicatius, afectius, educatius, econòmics, culturals,...)** i del seu entorn proper, dóna compte de les mesures organitzatives i de la proposta educativa (relacional, social i cognitiva) que cal adoptar.

En les situacions en que la resposta a les necessitats de l'infant requereixi del treball de diferents professionals (mestres de suport, especialistes de PT o AL,...) s'ha de tenir especial cura en l'organització dels suports a fi de garantir l'estabilitat de referents tant important en aquestes edats. Ja que l'existència d'un nombre excessiu d'adults intervenint alhora pot afectar l'estabilitat emocional dels infants i la seva disposició per als aprenentatges”.

Família i escola

a) Es proposa substituir l'apartat pel següent redactat, tot afegint les paraules i frases en negreta:

*“Les relacions entre la família i l'escola s'han d'establir en termes de cooperació, i no només de participació. **La comunicació fluïda**, l'intercanvi habitual d'informació entre una i altra part és fonamental, especialment en els primers anys de l'etapa, com també ho és la necessitat de compartir pautes comunes d'actuació. En aquest sentit és important la capacitat de l'ensenyant i de l'escola per, junts, acollir els infants **i les seves famílies** de forma personalitzada i de fer-se càrrec de les emocions, seves i de la família, en el moment de la primera separació i de la construcció de noves relacions amb els companys i amb altres adults.*

L'escola ha de comptar amb un model acurat d'acollida als infants i famílies que s'incorporen a l'escola, partint d'un Projecte d'Adaptació que compti amb la participació activa de les famílies, aspecte especialment important durant el primer cicle d'aquesta etapa”.

El paper de l'educador

a) A la segona oració, es proposa afegir “**i les famílies**” després de “amb els infants”.

El redactat quedaria:

*“Ser ensenyant d'educació infantil, avui, precisa un perfil d'alta complexitat i de gran responsabilitat. Requereix tenir competències culturals, pedagògiques, psicològiques, metodològiques i didàctiques, a més d'una sensibilitat oberta i de la disposició personal madura i responsable cap a les relacions educatives amb els infants **i les famílies**. Suposa formar-se permanentment per millorar l'escola i la pròpia pràctica, per abordar els problemes específics de l'activitat i per al creixement personal”*

6. CONSIDERACIÓ FINAL.

El Consell Escolar de les Illes Balears, reunit en sessió plenària, en caràcter extraordinari, el 4 d'abril de 2008, aprovà **per majoria absoluta** aquest informe 05/2008. El resultat de la votació dels consellers i conselleres presents va ser de **24 vots a favor, 6 vots en contra i 3 vots en blanc**, la qual cosa faig constar als efectes del que estableix l'article 6 de la Llei de consell escolars de les Illes Balears.

Palma, set d'abril de 2008

EL SECRETARI

EL PRESIDENT

Mateu Tomàs Humbert

Pere Carrió Villalonga